

Polemika med sovjetskimi in ameriškimi gospodarstveniki

Vloga sovjetskega gospodarstva v zadnji vojni

Sovjetski akademik N. A. Voznesenski je izdal knjigo »Gospodarstvo ZSSR med II. svetovno vojno«, ki je bila prevedena v Ameriki v angleščino in izdana pod naslovom »The Economy of the USSR During World War II«.

Sovjetski akademik, profesor ekonomije na moskovskem vsi učilišču, Leontijev je poslal ameriškemu listu »New-York Times« pismo, v katerem zavrača kritiko nekaterih ameriških ekonomistov zlasti G. Lissnerja, češ da so te kritike tendenci, ker skušajo zmanjšati vlogo sovjetskega gospodarstva in sovjetskih narodov v drugi svetovni vojni. G. Lissner na pr. trdi, da ni bilo sovjetskega gospodarstva nič bolj stalno in učinkovito, kakor je bilo gospodarstvo nacistične Nemčije.

Leontijev opozarja ameriške pisce, da je nacistična Nemčija med vojno razpolagala z viri skoraj vse zapadne Evrope. Tako je nemški minister Funk v jeseni 1943 priznal, da je to, kar Nemčija prejema od svojih zaveznikov in zasedenih ozemelj podvojilo nemške gospodarske vire. Z druge strani ni treba pozabiti, da je bila prva doba vojne najtežja za Sovjetsko zvezo, ker je prav v tem času zaradi nemškega vdora sovjetsko gospodarstvo pretrpelo najhujše udarce.

Voznesenski ugotavlja v svoji knjigi, da je proizvodnja zapadne Sovjetske zveze, ki so jo zasedli Nemci, predstavljala 33% prave proizvodnje vse Sovjetske zveze. Samo z naporom sovjetskih delavcev in inženirjev je bilo mogoče v kratkem času prenesti 1,360 sovjetskih podjetij iz Ukrajine in drugih delov zapadne Sovjetske zveze na Ural, v Sibirijo in srednjo Azijo. Temu naporu se je treba zahvaliti, da je Sovjetska zveza že marca 1942 proizvajala več vojnega materiala kakor pred vojno. Med vojno so mnogi Američani običajno poizkušali poizkusiti sovjetskih delavcev in tehnikov. Ameriški kritik Lissner tudi pozablja, da je sovjetska industrija v začetku leta 1943 že toliko proizvajala, da je sovjetska armada s sovjetsko opremo lahko zadala odločen udarec nemški vojski z zmago pri Stalingradu.

Leontijev pripominja, da ni nikakor na mestu razburjenje ameriških kritikov, češ da Voznesenski ne priznava doprinosa ZDA in vojnega učinka ameriške pomoči v materialu. Američani naj ne pozabijo, da se je Sovjetska zveza borila osamljena in da je zadala nemški vojski odločilne udarce, še preden so se zavezniški izkrcali v Evropi in odprli drugo fronto.

Ni res, da sovjetska vlada prikriva sovjetskim narodom obseg ameriške pomoči v vojaškem materialu za časa vojne. Če med vojno in po vojni je sovjetski tisk priobčil uradna poročila o ameriški pomoči. Toda nihče ne more od sovjetskih voditeljev in gospodarstvenikov zahtevati, da bi prikrili dejansko resnico, to je, da je levji del vojnega materiala, ki je bil potreben, da se porazi sovražnik, sovjetskega izvora. V nekem svojem poročilu je predsednik Truman navedel, da so ZDA dobavile med vojno Sovjetski zvezi 14.700 letal in 7.000 tankov. Toda američani niso omenili, podatkov, ki jih je generalisim Stalin navedel v svojem govoru 9. februarja 1946 in iz katerih se vidi, da je Sovjetska industrija med vojno vsako leto proizvedla povprečno 40.000 letal, 30.000 tankov, 100.000 močnarjev, 120.000 topov vseh vrst, 450.000 brzdostrelk, nad 3 milijone pušk in 240 milijonov granat, bomb, min itd.

Leontijev odbija poizkus ameriških kritikov, da bi knjigo Voznesenskega in njegove podatke prikazali kot argument, da ni mogoče mirno sodelovanje med Sovjetsko zvezo in ZDA, ali pa celo, da je vojna med njima neizbežna. Vse, kar Voznesenski pravi je to, da so v Združenih državah vplivni in napadali na krog, ki s svojo politično prapravljanjo nopo svetovno vojno. Voznesenski poudarja, da je nujno potrebno sodelovanje, demokratični sil v svetu, da se prepreči vojna za daljši čas. »Mislim, piše Leontijev, da bodo Američani, ki so znani po svojem praktičnem smislu, lahko razumeli, da človeka, ki je vzel s seboj dežnik, ne moreš zaradi tega obtožiti, da ima namen izgoviti dež. Prav tako je čudna logika kritikov Voznesenskega, ki so mu brez vsakega razloga naprtili trditve, da je trajen mir nemogoč; on trdi prav nasprotno. Leontijev kritizira dalje ljudi, ki govorijo o tem, kako je treba vreči atomske bombe na sovjetska mesta, ki jih zdaj sovjetski narodi obnavljajo in dvigajo iz ruševin po fašistični invaziji. V nevarnosti so milijoni otrok, žena in mož.

Prav ti krogi smujejo številne vojaške, pomorske in letalske baze okoli Sovjetske zveze. Kaj naj o tem vsem mislijo sovjetski narodi? Kaj bi povprečni Američan dejal, ko bi neka tuja sila gradila vojaške baze na Labradorju, na otokih v Karibskem morju, v Mehiki in na vzhodnem Pacifiku in ko bi voditelji te države govorili o potrebi uporabe atomskih bomb proti ZDA? Leontijev nato govori o prednostih kolektivističnega gospodarstva nasproti kapitalističnemu in navaja, da je proizvodnja sovjetske industrije v

preteklem letu za 17% večja kakor l. 1940. Proizvodnja v ZDA je dosegla lamsko leto 80% vrhunca, ki je bil dosežen leta 1943.

Na koncu Leontijev ugotavlja, da je kritika ameriških gospodarstvenikov knjige Voznesenskega vredna obžalovanja s stališča medsebojnega sporazumevanja med narodi. Medsebojno sporazumevanje bi se mnogo bolj pospeševalo, ko bi kritiki knjige Voznesenskega čitali v njej ne to, kar bi želeli, temveč to, kar je pisec dejansko napisal.

IZ TRŽAŠKE GOSPODARSKE KRONIKE

Tržaški promet narašča

Po uradnih podatkih Tržaške trgovinske zbornice znaša obseg blagovnega prometa v tržaški luki v letu 1948:

DOVOZ	stotov	4.947.389
po morju	stotov	21.759.606
skupaj	stotov	26.706.995

ODVOZ			
po železnici	stotov	15.237.256	
po morju	stotov	5.882.821	
skupaj	stotov	21.120.077	

PROMET 1. 1948	stotov	47.827.072
PROMET 1. 1947	stotov	36.563.473
PROMET 1. 1946	stotov	24.527.400
PROMET 1. 1913	stotov	61.472.750

AVSTRILSKI IN MADŽARSKI PREDSTAVNIKI V TRSTU

V Trstu so bili te dni predstavniki tovarne umetnih gnojil v Linzu »Stickstoffwerke A. G.« Glavni ravnatelj Hueber in uradnik Maedel in Kindl so si ogledali pristaniške naprave in stopili v stik z domačimi gospodarskimi krogi.

Pod vodstvom g. Imreja Georgija je prispela v Trst delegacija madžarskega ministrstva za trgovino, da bi uredila vprašanje načina poravnave pristanških stroškov za prevoz madžarskega blaga v tranzitu čez Trst. Madžari bi radi poravnali stroške z izvozom blaga, in to v okviru italijansko-madžarskega sporazuma o kloringu (18. dec.). V primeru razdora rešitve bi se posebno razvil madžarski tranzit v okviru madžarsko-argentinkega trgovinskega dogovora.

Dodelitev kontingentov. Te dni se je sestala komisija za dodeljevanje kontingentov posameznim tvrdkam. Komisija, ki je dodeljena Tržaški trgovinski zbornici, je na svoji zadnji seji reševala razne prošnje za izvoz blaga, po večini v okviru kvote, ki jo je dovolila italijanska vlada Trstu. Komisija se je pečala tudi z vprašanjem kompenzacijske trgovine z Jugoslavijo in cono B.

Argentinska svobodna cona v Trstu? Argentinski tisk se bavi z vprašanjem, kako najti primeren luko za izvoz argentinskega blaga v Evropo, v kateri bi Argentinci ustanovili svobodno cono. Vse kaže, da se bodo odločili za Marseillo.

Uvoz masla proti plačilu v dolarjih. Italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino dovoljuje izjemno uvoz masla proti plačilu v dolarjih. Tržaške tvrdke lahko

PO SVETU NOSITE KLOBUKE

Ameriška in angleška klobučarska industrija sta pričeli z obširno propagandno akcijo za zopetno uvedbo klobuka v modne običaje. Statistika je namreč doglala, da npr. v Angliji okrog 45% moških ne nosi klobuka; samo 20-30% moških pod 40 letom starosti rabi klobuk. V ZDA so za to propagando v letu 1949 nakazali okrog pol milijona dolarjev, v V. Britaniji pa 25.000 funtov šterlingov. Ni izključeno, da se bo tej akciji pridružil tudi italijanska industrija, ki je že mnogo časa v težki krizi. (Najuspešnejša propaganda bi pač bilo znižanje cen).

NEMCE BOZAJO

Angleški finančni list »The Financial Times« se pritožuje, da se Nemcem pod angleško vojaško upravo že bolje godi kakor Anglem in navaja naslednje podatke: tedenski obrok sladkorja znaša v zapadni Nemčiji 344 gramov, v Britaniji 277, v Franciji 250, na Norveškem 220 gr. Moke in kruha dobijo Nemci na teden 2.864 gr, na Norveškem 2.275, v Franciji 2.450, v Italiji 2.095 in na Irskem 2.722 gr. Za mast veljajo ti podatki: 143 gr, v zapadni Nemčiji, 315 na Norveškem, 113 v Franciji, 69 gr v Italiji, 227 na Irskem in Angleškem.

Ameriški proračun 1949-1950

Iz ameriških listov navajamo naslednje podatke o novem proračunu, ki ga je predložil Kongresu predsednik Truman:

Obseg proračuna 41.858.000 dolarjev

Narodna obramba — 14.267.500.479 dolarjev za vzdrževanje oborožene sile »kakršne ZDA v mirnem času še niso imele«.

ERP — 4.300.000.000 dolarjev za izvajanje Marshalovega načrta v letu junij 1949 — junij 1950;

1.250.000.000 dolarjev za kritje novih izdatkov v tej zvezi do 30. junija 1949.

DAVKI — 4.000.000.000 dolarjev za nove davke »za izvršitev vojaškega programa v zvezi z zapadno Evropo«.

VOJASKA POMOC — Se ne določeno število milijonov za oborožitev zapadne Evrope.

KITAJSKA — 355.000.000 dolarjev za Kitajsko, Grčijo, Turčijo in Korejo.

ZASEDNA OZEMLJA — 1.100.000.000 dolarjev za Nemčijo in Japonsko.

PROPAGANDA — 36.000.000 za financiacijo radijskih oddaj »The Voice of America« in slično. (Lansko leto samo 27.000.000 dolarjev)

POSOSILA — 70.000.000 dolarjev kot ameriški prispevek za IRO organizacijo za namestitve beguncev in 16.000.000 za begunce iz Palestine.

SUROVINE — 225.000.000 dolarjev za nakupovanje strateških surovin.

ATOMSKA ENERGIJA — Povišanje kreditov za pospeševanje atomskega raziskovanja.

CESKOSLOVASKI ROENTGENOVSKI APARATI V SVETU

Med najbolj iskanimi izdelki českoslovaške industrije so Roentgenovi aparati. Povpraševanje po teh aparatih je v vseh državah sveta izredno veliko in njihova naročila so zaposlila českoslovaško elektrotehnično industrijo za več let naprej. Toda kljub ogromnemu povpraševanju iz tujine imajo prednost českoslovaške bolnice in zdravniški inštituti. Narodno podjetje elektrotehnične industrije Tesla je po osvoboditvi opremilo skoraj vse českoslovaške bolnice, sanatorije in ambulanse povpraševanju iz tujine imajo prednost českoslovaške bolnice in zdravniški inštituti. Narodno podjetje elektrotehnične industrije Tesla je po osvoboditvi opremilo skoraj vse českoslovaške bolnice, sanatorije in ambulanse povpraševanju iz tujine imajo prednost českoslovaške bolnice in zdravniški inštituti.

Kakor je bilo ob drugi priliki objavljeno, bo znašal sklad za ta posojila v letošnjem finančnem letu okrog 200 milijonov lir. Sklad se nabira menda s prihranki v rednem proračunu angloameriškega področja STO-ja.

Dne 3. januarja bo družba »Sueški prekop« začela izplačevati dividendo za leto 1948, in sicer 2.537,82 frankov po delnici.

Jugoslovanska zunanja trgovina

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Poljsko

16. januarja t. l. je bil podpisan v Beogradu trgovinski in pačilni sporazum med FLR Jugoslavijo in republiko Poljsko.

Po tem sporazumu bo republika Poljska dobavljala Jugoslaviji koks za kovinsko industrijo, pocelino, elektrotehnični material in druge izdelke. Jugoslavija bo dobavljala Poljski rude, kovine, les, tobak in drugo blago.

Po vestih iz Frage je bila za nekaj mesecev podaljšana trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Čehoslovako.

VABILO JUGOSLAVIJI

Jugoslavija je bila povabljen, da pristopi k mednarodnemu tarifnemu sporazumu, ki so ga lansko leto podpisale ZDA in mnoge druge države. Nova konferenca za razširitev tega sporazuma bo aprila meseca in Jugoslavija je bila povabljen, da predloži seznam blaga, glede katerega bi bila pripravljena dovoliti znižanje tarif. Po napovedi se bo konference udeležilo 12 držav.

Od 4.—7. aprila bo v Rimu mednarodni kongres za pospeševanje ovčereje. Po poročilu italijanskih gospodarskih listov se Jugoslavija ne bo udeležila kongresa.

Svetovna trgovina s tkaninami

SVETOVNA PROIZVODNJA TEKSTILNEGA VLAKNA

Po poročilu gospodarskega odbora pri OZN je svetovna proizvodnja tekstilnih vlaken napredovala letos za okrog 20% v primerjavi z lanskim letom, kljub temu pa je še vedno pod povprečjem iz leta 1938-39.

V naslednji razpredelnici je označena v tisočih tonah proizvodnja raznih vlaken v proizvodnem letu 1938-39, odnosno 1947-48:

	1938-39	1947-48
Naravna vlakna	11.026	9.270
Bombaž	6.495	5.530
Volna	1.086	1.014
Surova svila	50	12
Lan	807	390
Konoplja	415	300
Juta	1.665	1.575
Umetna vlakna	873	921
Rayon	452	595

Ponudbe iz Jugoslavije

»Sumadija« — Export-Import Beograd, Uzun Mirkova 6. Marmelade konzerve paradižnikov in mesa, glicerini itd.

»Slovenija«, Ljubljana, Beethovnova 4. Lesni izdelki vseh vrst in v vseh količinah.

»Kosmos«, Zagreb, Ilica 7. Lesni izdelki, vrvi, pleteni koši, Stock Brandy Medicinal, rum, žganje, sadni sok.

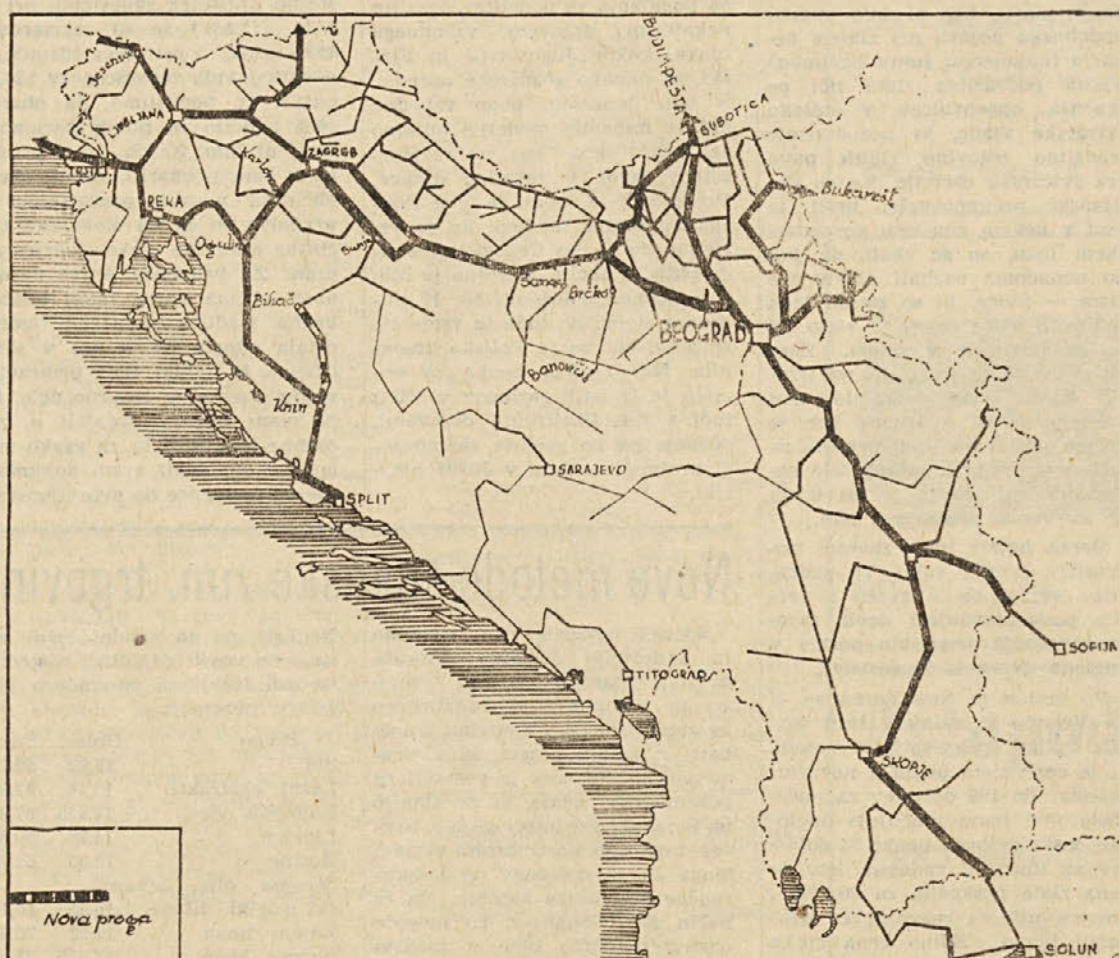
Vino in likerji za ZDA. V januarju oddaje iz Jugoslavije prve večje pošiljke vina in drugih alkoholnih pijač (zadrskih likerjev in slivovke) v ZDA. Slivovka je pripravljena po židovskih obrednih predpisih.

Les za Anglijo. »The Journal of the House of Commons« hvali večjo pošiljko bukovega lesa, ki je prispela na Angleško na ladji »Ljvno«.

Seznam jugoslovanskih izvoznikov in uvoznikov je izdal Jugoslovanska trgovinska zbornica v Beogradu, in sicer v ruščini, angleščini, francosčini, italijanščini, nemščini, češčini, poljščini in madžarščini. Pripravlja se nova izdaja v francoščini in španščini.

Darilni paketi se »ahko svobodno« (brez carine) uvažajo v Jugoslavijo, in sicer smejo biti težki do 100 kg in njihova vrednost ne sme presegati 10.000 dinarjev. (To so jugoslovanske določbe).

JUGOSLAVIJA JE DOBILA NOVO ŽELEZNICO

Jugoslovanska železniška mreža se je te dni izpopolnila z važno progo Bihać-Knin, ki teče ob reki Uni in se zato tudi imenuje Unjska. Po novi progi ni dobi samo Hrvatska boljše zveze s Splitom, temveč tudi Slavonija, Vojvodina in osrednja Srbija. Medtem ko znaša danes razdalja od Beograda čez Zagreb in Ogulin do Spita 857 km, bo zveza Beograd — Split čez Sunjo, Bihać in Knin skrajšana za 176 km. Nova zveza ne bo mnogo daljša kakor bodoča železniška zveza po progi Samac — Sarajevo in njegovem podaljšku do Metkovića in Poč, kjer je v gradnji nova luka. V primeri z dosedanjim zvezo čez Zagreb in Ogulin ima nova proga prednost v tem, da nima velikih vzponov in je varna pred snežnimi zameti

v nasprotju z liško železnico Ogulin — Gospić — Knin, ki ima velike vzpone in je pozimi vedno v nevarnosti, da jo sneg zamete. Tako je bila proga zaradi snežnih zametov pri Gračcu l. 1929 prekinjena 2 meseca. Nova železnica bo pospešila gospodarski in kulturni razvoj zaostalih krajev zahodne Bosne in omogočila hitrejši izkoriščanje rudnega bogastva, pa tudi izkoriščanje vodne sile Une in njenih slapov. Nova proga prinaša tudi obšutno razbremenitev pristanišča na Reki, ker bo verjetno odsej znaten del prometa za nadaljnji prevoz po morju usmerjen v Split in Šibenik.

Proga Bihać — Knin je dolga 112 km in njena gradnja sodi gotovo med najtežje. Dela so se

pričela že pred vojno, ko so bila izročena francoskemu podjetju Battignolles; del proge je gradilo tudi ljubljansko podjetje Dukić in drug. Do izbruhov vojne je bilo završenih okoli 60% vseh del, toda med vojno so bili mnogi objekti zlasti mestov težko poškodovani. Med vsemi programi v Jugoslaviji ima proga Bihać — Knin največ predorov. Na največjem odseku je v dolžini 12 km kar 36 predorov, na vseh progah pa 145 mostov in viaduktov.

Po načrtih pet etke morajo zgraditi v Jugoslaviji 1500 km novih prog in začeti graditi 430 km prog; dograditi bodo 400 km začelih železniških prog in na normalnih progah položiti še drugi tir v dolžini 470 km.

Razdelitev zemljiške posesti v Italiji. Zasebniki posejajo v Italiji 21,6 milijona hektarjev zemlje, ustanove pa 6,2 milijona ha.

Tehnične novosti

PAPIR IZ SLAME

Kinsley Chemical Company iz Clevelanda je naznanila, da je pričela proizvajati papir iz slame, kar je bolj ekonomično kakor proizvodnja papirja iz lesa. Papir so pričeli proizvajati na debela v tovarni Chemical Paper Manufacturing Company of Hoyle. Izdelali so več ton tiskarskega papirja. Predsednik družbe Kinsley trdi, da ne gre za nadomestek, temveč za pravi papir, ki je iste kakovosti kakor papir iz lesa; ima pa to prednost, da je za 40-60% cenejši kakor papir iz celuloze. Sami pa papir bo stal okoli 65 dolarjev tona, medtem ko stane danes v Ameriki tona lesnega papirja 100 dolarjev. Cigaretni papir bodo prodali po 120 dolarjev za tona, medtem ko stane danes 140 dolarjev. Cigaretni papir iz lesa 480 dolarjev. Raziskovalci, ki je odkril nov način pridobivanja, so imeli Edward R. Timm. S poskusom je začel že leta 1942. Preizkušal je vlakna iz bombaža, koruznega stebila, soje in pšenice. Odkril je, da je za pšenično slamo, katere je dovolj na razpolago.

Vestnik Slovenskega gospodarskega združenja

SEDEŽ: TRST ULICA F. FILZI 10/I. TEL. 78-08

Državljanstvo in obrtnice

Slovensko gospodarsko združenje je prejelo odgovor ZVU z dne 4. jan. 49 glede njegove pritožbe proti odloku št. 807 z dne 24. julija 1942, ki govori o »investiciji inženjskega kapitala v Italijo in s katerim se je omejila gospodarska dejavnost inženjev«. Ta odlok je prepovedal prenos nepremičnin, imovine in trgovskih podjetij v korist tujih fizičnih in pravnih oseb brez predhodne odobritve ministrstva za izmenjavo in valute. Prav tako je bilo potrebno dovoljenje tega ministrstva za vpis in pridobivanje delnic in deležev v italijanskih trgovskih družbah po tujcih, kakor tudi za druge oblike tuje udeležbe v italijanskih trgovskih družbah in podjetjih. Ni pa v tem odloku določeno, da bi moral prositi za odobritev ministrstva tudi tisti inženjer, ki se želi udeležiti v svojem gospodarskem podjetju v svojem imenu s poedino, nedružabno tvrdko, bodisi kot trgovec, industrijec ali rokodelar ali kakšni drugi obrtni stroki.

Ta odlok št. 807 je bil v Italiji iz ustavodajnim dekretom z dne 2. marca 1948, št. 211 odpravljen, medtem ko je ZVU s ukazom št. 7 z dne 6. aprila 1945, potrdil nadaljnjo veljavnost tega odloka na Tržaškem ozemlju, z razliko, da izdaja odobritev za investicije inženjskega kapitala konjski predsednik namesto italijanskega ministrstva za zunanjo trgovino. V členu 3 ukaza je še poudarila, da bo nadzorovala v tem pogledu poslovanje coneškega predsednika.

Prav tako se je združenje pritožilo ZVU, da so obrtnice oblasti v Trstu šle, če o preložitosti odloka št. 807 in vršile pritisk pri izdajanju obrtnic trgovcu ali obrtniku, kot poedince, če je bil jugoslovanski državljan in če ni prinesel predhodnega dovoljenja coneškega predsednika. Dogažalo se je celo, da so hoteli odvzeti licenco jugoslovanskim državljanom, čeprav so bili po rojstvu Tržičani ali pa so bivali v Trstu že vrsto let. Dogažalo se je končno tudi, da so sili slovenske obrtnice, naj optirajo za Italijo, če ne bodo izgubili licence.

Na naše pritožbe je združenje prejelo odgovor od ZVU, v katerem se obvešča, da je bilo odrejeno, da se slovenski trgovci, ki so svoj kapital investirali v trgovino pred obliko ukaza št. 7 z dne 28. 8. 1945, avtomatično potrdijo ZVU obvešča, da ne obstoji namen preklicati licenc za kakršno koli vrsto trgovine iz razloga, ker ni prizadet optiral za Italijo. Tako je združenje po dolgem času vendar prejelo od ZVU zagotovilo, da se ne bodo jemale licence našim pridobitnikom jugoslovanskega državljanstva. V zvezi s tem združenje priporoča, da se vsi prizadeti sklicujejo na to zagotovilo ZVU.

ODGOVOR NABREŽINSKE DEVINSKE OBCINE

Kakor smo že poročali, je S'ovsko gospodarsko združenje posredovalo pisno in ustmeno pri nabrežinsko-devinski občini, naj imenuje predstavnike SGZ pri komisiji za izdajanje licenc v tej občini.

Združenje je na svojo vlogo prejelo 5. januarja pozitiven odgovor. Nabrežinsko-devinska občina poziva naj združenje imenuje svoje zastopnike za ustanovljeno komisijo. V zvezi s tem bo združenje v kratkem imenovalo svoje predstavnike, ki bo zastopali

SGZ in posojilo malim in srednjim obrtnikom

Slovensko gospodarsko združenje je poslalo dopis ZVU v zvezi z ustanovitvijo sklada za posojila malim in srednjim obrtnikom, v katerem, se pritožujejo, da ni zastopano v posvetovanjem odboru, ta bo dal mnenje o umestnosti zaprosenih posojil.

Združenje je bilo obveščeno, da bo posvetovalni odbor sestavljen iz zastopnikov naslednjih ustanov in organizacij: ZVU, pokrajinske

uprave, tržaške občine, Italijanske banke, zbornice T.I.P., Združenje inženjev, male in srednje industrije, Združenje obrtnikov Trsta, Zveze zadrug in posojilnic, Delavske zbornice in bančnih zavodov v Trstu. Pri sestavi tega odbora, kakor je razvidno, so obšli s'ovsko gospodarsko Združenje, ki zajema vse našete gospodarske kategorije, ki pa niso zastopane v omenjenih ustanovah. ZVU je združenju z dopisom 6. jan. 48, še posebej zagotovila enako vpoštevjanje na temelju enakopravnosti z drugimi podobnimi stanovskimi združenji v Trstu. Odgovor ZVU bomo priobčili na tem mestu.

NE ZANEMARIMO ŽIVINOREJE V OKOLICI

Kot vsako leto, tako se je tudi letos na dan 9. januarja zbralo veliko število vaščanov na obnem zboru Zavarovalnice goveje živine v Bazovici. Društveni prostori so bili prenapolnjeni s člani, ki so z vso pazljivostjo poslušali izčrpana poročila upravnega odbora. Prisotnih je bilo nad 100 članov in tudi naš domači živinodržavnik.

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici sodi med najmočnejše organizacije te vrste na Tržaškem ozemlju, ker obsega več sosednjih vasi. Lansko leto je minulo petdeset let od njene ustanovitve. Prvo vzpodbudo za ustanovitev te tako važne vzajemne organizacije je dal zaslužni učitelj Pertot, ki je dobro poznal takratne težke razmere našega kmeta na Krasu. Tej vzajemni pomoči je naš kmet dolžan zahvalo, da je lahko kljuboval težkim gospodarskim razmeram za časa fašizma, ki je šel za tem, da ga gospodarsko izčrpa.

Kmet v tržaški okolici živi v glavnem od živinoreje, odkar je

perenospora uničila njegove vinograde. Zato je zavarovanje živine toliko večjega pomena za kmetijstvo. Fašizem in vojna sta težko prizadela živinorejo v tržaški okolici. Se do danes si ni opomogla. Zadostuje samo nekaj statističnih podatkov o obnem zboru Zavarovalnice goveje živine v Bazovici, da vidimo vsa resnost tega vprašanja. Tako je bilo od 540 glav živine pregledano množično nad 285 zaradi nalezljivih bolezni in 96 posameznih pregledov večina pri telitvi, Zavarovalnica je imela ogromne izdatke za preglede živine in za zdravlila, tako da je za preteklo leto bila v primanjkljaju za 39.000 lir.

Na obnem zboru se je razvila živa razprava o zboljšanju živinoreje. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi v Bazovici ambulatorij za zdravljenje živine. Uvedlo naj bi se tudi umetno oplojevanje živine. Vse te konkretne predloge bodo iznesli kmetijskemu inspektoratu v Trstu. Doslej ni bilo s strani pristojnih oblasti zadostnega razumevanja za zboljšanje

Knjige in revije

KOLEDAR OF 1949

Izdala ga je tudi letos Gregorčičeva založba v Trstu in natisnila Zadruga tiskarna. Naslovno stran je naslikal tržaški slikar Jože Cesar, koledarske slike pa so Cernigojeve. Koledar prinaša sestavke z vseh področij udejstvovanja tržaških in goriških Slovencev — s političnega, kulturnega, gospodarskega in socialnega — ki so jih napisali domači pisci. Stirje članki so gospodarske narave, in sicer: dr. L. Berce: »Gospodarstvo in finance angloameriškega pasu STO-ja 1947-48«; dr. Dragotin Skrinjar: »Uspeh jugoslovanske petletke«; dr. Fran Juršević: »Kmetijstvo v istrskem okrožju STO-ja« in N. N. Mihajlov: »Prirodna bogastva Sovjetske zveze«. V celoti je koledar živa podoba življenjske si'e in rasti slovenskega naroda ob morju in Soči.

»Tujci o Poljski« (Les étrangers sur la Pologne). Izdalo poljsko zunanje ministrstvo — oddelek za tisk in informacije, Varšava, tri knjige. To so mnenja tujega tiska raznih držav na svetu o političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih razmerah ter povojnem vzponu Poljske. Članki so prevedeni v francoščino. — Poljska se v zadnjem času čedalje bolj uveljavlja v zunanjem svetu.

»TURIZEM IN GOSTINSTVO«, glasilo Komiteja za turizem in gostinstvo pri vadi LR Slovenije, December 1948.

naše živinoreje v okolici. Zato bi moral kmetijski inspektorat pripomoči, da bi se v Bazovici ustanovil ambulatorij za živino in da se mu dajo na razpolago potrebna zdravila. V nasprotnem primeru bo okolica prišla ob živino.

Glede živinskega sejma je bila izražena želja, naj bi se sejem vršil enkrat na mesec in to 20. v mesecu. Doslej je bil vsake tri tedne.

Investicije tujega kapitala Vse ostane pri starem

Uredništvo »Gospodarstva« je na tiskovni konferenci ZVU (13. I.) postavilo vprašanje glede zakonskih ovir pri investiranju tujega kapitala v Trstu in je 20. januarja prejelo zadevni odgovor. Objavljamo vprašanje in odgovor v celoti brez komentarja ker sta vprašanje in odgovor dovolj jasna.

Italijanska vlada je izdala med vojno kr. zakonski odlok z dne 24. julija 1942, št. 807, ki je v nasprotju z dotedanjim zakonodajo in z meddržavnimi običaji prepovedal inženjem investicije kapitala v italijanskem ozemlju, če jih niso odobrila za to pristojna ministrstva. V podkrepitev potrebe po tej omejitvi se je citirani odlok sam skliceval na vojne razmere, in na nič drugega kakor nanje. Po samem besedilu je ta odlok izjemen zakon; njegova veljavnost naj bi bila torej omejena na čas, dokler trajajo posebne vojne razmere.

Res je Italija, na čigar zakonodajo sicer oslanja ZVU svoje ukrepe, odlok št. 807 iz leta 1942 za svoje ozemlje razveljavila z ustavodajnim odlokom št. 211 z dne 2. marca 1948. Ni pa izdala še nobenega podobnega ukrepa ZVU za svoje področje, nego vzdržuje odlok 807 s svojim ukazom št. 7 z dne 26. avgusta 1945, čeprav narekujejo koristi Trsta in sam duh mirovne pogodbe, oz. tržaškega statuta v prav posebnih meri potrebo, da se vzpostavi mirnodobska enakopravnost inženjem s tuzemci, nudi na ta način pripadnikom tujih, zlasti tudi zalednih držav, široka možnost za gospodarstvo udejstvovanje na tržaškem področju in pripomore s tem do ožje gospodarske povezave STO-ja s tujino, posebno z njegovim zaledjem.

Uredništvo »Gospodarstva« je zato čast, zastaviti naslednje vprašanje:

1) Ali namerava ZVU še nadalje vzdrževati veljavnost citiranega zakonskega odloka št. 807

ter svojega ukaza št. 7 s poznejšimi dopolnitvami in modifikacijami?

2) Ako da, kakšni so za njeni razlogi?

ODGOVOR:

Omenjeni dekret ni bil ukinjen, ker smatra ZVU, da je potrebna neka vrsta nadzora nad investicijami tujega kapitala na področju britansko-ameriške cone STO-ja, čeprav je mogoče, da se bo dekret spremenil, ako bodo okoliščine tako zahtevale. ZVU je mnenja, da za sedanje potrebe cone zadostujejo odredbe, ki so sedaj v veljavi.

Kakor je znano, je potrebno za investiranje tujega kapitala v coni položiti prošnje na finančni oddelek po predsedništvu cone.

ANGLEZI SE BOJE NEMSKE KONKURENCE NA MORJU

Murray Stephan, lastnik ladje delnice v Glasgowu je ob splovitvi 5.000 tonske ladje »Fort Richpanse«, ki je bila zgrajena za račun francoske družbe Compagnie Generale Transatlantique, izjavil, da morata Velika Britanija in Francija prepričati Združene ameriške države, da bi bilo škodljivo dovoliti Nemčiji, da prične graditi čezmorske ladje.

»Nemci so nas napadli dvakrat, je dejal govornik. Ali naj jim damo priliko, da nas napadejo tretjič? Pred prvo svetovno vojno so Nemci zgradili lastne ladjedelnice in pričeli v njih graditi podmornice. Med prvo in drugo vojno so obnovili svoje ladjedelnice in pričeli zopet graditi podmornice. Ali naj jim to zopet omogočimo? Američani ne bodo pravilno prepoznali nevarnosti, ker nimajo takšne izkušnje kakor mi in Francozi«.

SOVJETSKA ZRAČNA PLOVBA

Vsa sovjetska zračna plovba se vrši v okviru velike družbe »Aeroflot«. Omrežje sovjetskega zračnega prometa je nad 200.000 km dolgo. Glavna proga med Moskvo in Vladivostokom je dolga 8.000 km. Moskva ima zračno povezavo s Helsinkijem, Varšavo, Berlinom, Dunajem, Beogradom in Sofijo.

LESNA BORZA V VIDMU. Na pobudo videmske trgovinske zbornice so ustanovili v Vidmu tedensko borzo lesa, ki bo odprta vsak četrtek od 10-12 ure v prostorih zveze industrijev. Borza se je ustanovila po želji uvoznikov in proizvajalcev v po krajinah Beluno, Bocen, Trident in Videm.

Socialni utrinki

Premestitev češkoslovaške uradništva v industrijo.

Po izselitvi velikega števila Nemcev (okoli 3 milijone duš) je nastalo na Češkoslovaškem veliko pomanjkanje delavstva. S priseljivanjem tujih delavskih sil (kakor n. pr. iz Italije) ni bilo mogoče rešiti težkega vprašanja pomanjkanja delavstva. Zato so se zdaj češkoslovaška oblasta odločila za nov korak, t. j. za premetitev velikega števila uradnikov v industrijo. Na ta način računajo, da bodo odpravili dosedanje nesorazmerje med delavci in uradniki (1,8:1). Prvi korak je že storilo ministrstvo za socialno politiko, ki je stavilo na razpolago industriji 8% svojih namestencev. Druga oblasta bodo sledila temu primeru. Iz poštne resorja bo odšlo menda okoli 1.000 uradnikov.

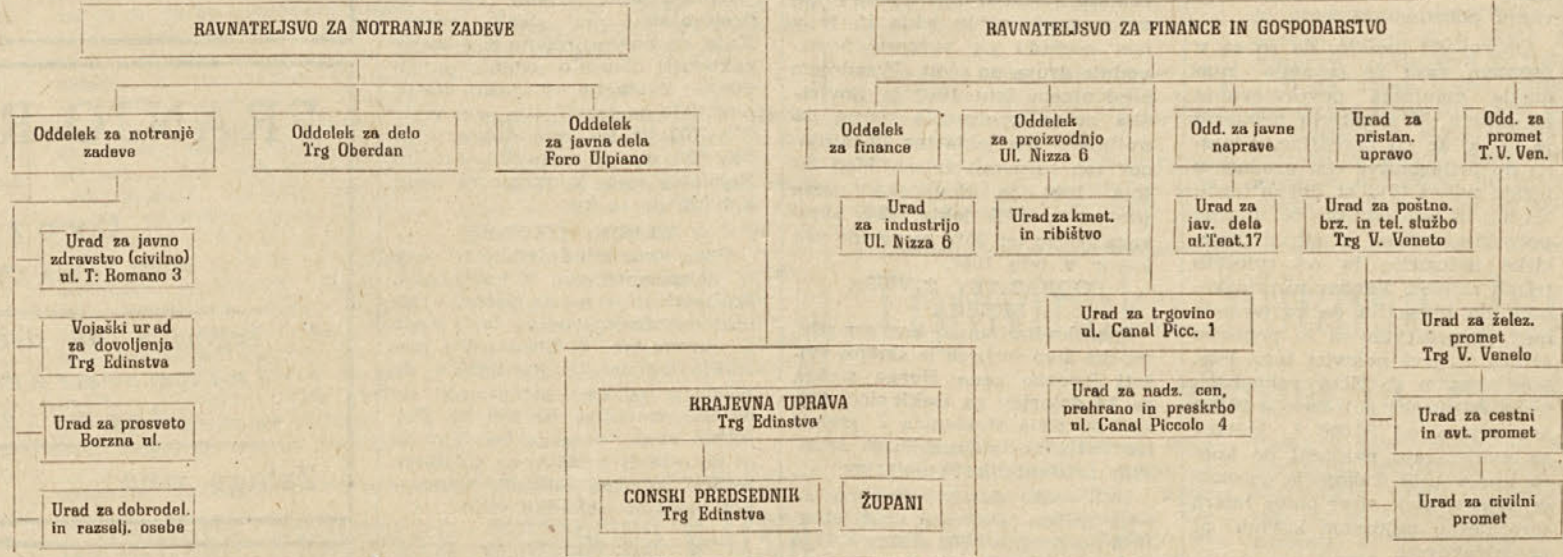
PREOBRAZBA GOSPODARSKIH ODSEKOV ZVU

Kakor smo že zadnjič poročali, je bila z ukazom št. 398 z dne 14. dec. 1948, izvršena reorganizacija civilne uprave ZVU. Ta sprememba je nastopila predvsem v ravnanstevstvu za finance in gospodarstvo. Tako je bil odpravljen oddelek za industrijo kot poseben oddelek in je bil združen z oddelkom za proizvodnjo kot urad tega oddelka. Prav tako sta bila odpravljena oddelka za javna dela in poštno, brzojav-

no in telefonsko službo kot posebna oddelka ter sta bila spojena z oddelkom za javne naprave kot urada tega oddelka.

Ni nam znano, kaj je ZVU hotela doseči s to preureditvijo civilne uprave. Za lažjo orientacijo naših čitateljev objavljamo skic o ustroju ZVU po zadnji preobrazbi. Glavni uradi so v nekdanji »Casa del popolo«, t. j. v ul. Teatro Romano 3. Pri drugih uradih je označena ulica posebej.

Nadaljevanje)
POPRAVEK. V zadnjem članku »Razvoj tržaškega plovstva«, Naše pritožbe iz zaledja in tržaških delavcev 27. novembra 1948) se v prvem odstavku tega članka, t. j. pravilno »Avstriji so priključili poleg vse Benetije tudi zapadno (ne vzhodno) Istro, vzhodni (ne zapadni) del je bil že davno prej v sklopu Avstrije itd.

Kot smo videli v prejšnjem članku, so po nekih virih od leta 1797 do 1813 močno prizadele tržaško mesto in gospodarskem pogledu, ker to izredno ovirale pomorsko plovbo in pomorsko trgovino. (1809-1813), v kateri je bilo tržaško ozemlje namenjeno pomorskega gospodarskega vloga, ni moglo imeti operacij na Sredozemskem morju dvigniti prometa in trgovine v Trstu. Seveda bi se razmere v tem pogledu verjetno bi-

stveno izpremenilo potem, če bi ostalo ozemlje »Ilirije« s Trstom v sklopu francoske države in gospodarsko močnega francoskega imperija za daljšo dobo. Vojna se je l. 1813 neugodno končala za Francijo. Avstrija je prišla zopet v posest vseh ozemelj, ki jih je izgubila l. 1809. Vrnjena so bila Avstriji vsa severno-italijanska ozemlja in pa vse pokrajine »Ilirije«. Politično-upravno so bile združene še pod Avstrijo skoro vse dežele »Ilirije« z nekaterimi teritorialnimi spremembami, oziroma izločitvami (n. pr. območje pas Hrvatskega Primorja) do l. 1849.

Sele po letu 1815 se je začela trgovina na Jadranu in sosednih morjih zopet dvigati ter se je, tudi tržaška čezmorska trgovina kmalu zelo razmahnila. Ze v letih 1820-1830 so uvažali letno okoli 110.000 ton raznega blaga, posebno egiptovskega bombaža (t. j. skoro po'ovico vsega egiptovskega pridelka) v tržaško luko in približno toliko raznih domačih (avstrijskih) izdelkov so izvažali iz te luke v razne tuje dežele.

Razvoj tržaškega plovstva

Vzpon po napoleonskih vojnah

Avstrija je sklenila nove trgovinske pogodbe z mnogimi tujimi, tudi oddaljenimi državami. Vse to je zelo pospeševalo avstrijsko zunanjo trgovino. Vlada je tudi sama z mnogimi olajšavami glede novega carinskega reda in z odpravo raznih mitniških pristojbin podpirala domačo pomorsko trgovino. Izurjeni istrski in dalmatinski mornarji so služili v avstrijskem trgovskem brodogradu in v kratkem času se je precej povečalo tudi število in s tem tonaža ladij, tako za kratko obalno kot tudi za dolgo vožnjo. Otvoritev Sueskega prekopu (1869) je izredno dvignila posebno pomorsko trgovino z oddaljenimi kraji Vzhoda in Zapada. Uporaba pare kot gonilne sile in uvedba parnikov je v pomorskem prometu povzročila pravi preobrat, posebno v prometu z oddaljenimi kraji. Vse to je imelo ugoden vpliv na raz-

mah plovstva in pomorske trgovine.

Razne gospodarske rane, ki so jih zasekale večletne vojne, so se kmalu zacelile. V Trstu se je razvilo obče blagostanje kot nikdar prej. Naravno, da se je vsled teh prilik povečalo tudi število prebivalstva, in sicer že v prvih 30 letih po sklenjenem miru za več kot 40.000 ljudi.

Tudi bi bilo pripomniti, da je avstrijska vojna mornarica podpirala domače trgovsko brodogradnjo in ga ščitila pred vedno še dokažnimi podvigi morskih roparjev. Ustanovitev tržaške trgovinske in broderske družbe »Lloyda« l. 1836 je mnogo pripomogla k razvoju tržaške trgovine. Položaj in ugled države v svetovni trgovini je močno krepila prav družba »Lloyda«. Ta družba, katero je država finančno močno podpirala, je vzdrževala redni pomorski pro-

met posebno z Levantom, pa tudi s Srednjim in Daljnim vzhodom (Indijo, Kitajsko), Južno Ameriko (Brazilijo) in drugimi čezmorskimi deželami. Opravljala je tudi poštno službo med Avstrijo in raznimi državami v inozemstvu.

POMORSKO-UPRAVNA SLUŽBA

Avstrijska vlada je takoj po sklenjenem miru (l. 1815) poskrbela, da se s smotno zasnovanimi ukrepi ne le obnovi in dvigne pomorska plovba na nekdanjo višino, ampak še ojača in to v prvih vrstah s primerno reorganizacijo uprave, ki naj služi vzdrževanju pomorskega prometa, t. j. državnih luških uradov, predvsem glavnih luške uprave v Trstu z njenimi vzporednimi ustanovami.

Seveda so znova uveljavili prejšnje avstrijske zakone in posamezne predpise, ki so urejali pomorsko službo in pomorsko plovbo in so ukinili zadevne francoske zakone. Kljub temu so ostale v veljavi tudi še nekatere iznesne določbe francoskega »Code de

Commerce« iz leta 1808. Pozneje so izvedli razne ukrepe za zboljšanje pomorske upravne službe in plovbe. Na novo so uredili službene odnose med vodnim in ostalim pomorskim osebjem in izdali točnejše predpise za izpite kapitanov, registriranje in merjenje novih ladij na parni pogon ter podobno. Ustanovili so tudi ladijske registre »Schiffsregistera« pri posameznih luških uradih z osrednjim ladijskim registrom v Trstu, kar je služilo za uradno evidenco patentiranih ladij (ladij za dolgo plovbo).

Do večjih in bistvenih izprememb v organizmu javne pomorske uprave pa ni prišlo v dobi od leta 1815-1850. Omenjeni ukrepi v pogledu pomorske službe in plovstva so bili vendar le nekakšni pričetki v nizu omih zamisli, ki so v svoji povezanosti dovedle l. 1850 do popolne reorganizacije pomorske upravne službe in do ustanovitve Osrednje pomorske vlade (Zentral-Seehoerde) v Trstu.

(Dalje)

Potrošnja mesa narajša

Meso v Trstu 80-krat dražje kakor pred vojno

Mesečna potrošnja mesa v Trstu se je ustala na okrog 4.000-4.500 stotov govejega, 250-300 stotov ovčjega in kozjega ter na 500 stotov konjskega mesa. Za primerjavo objavljamo v naslednji raz-

predelnici podatke za obdobje maj-avgust v letu 1946, odnosno v 1.1943, ko se je sukala potrošnja mesa (razen prašičjega) okoli letne povpreke:

	Goveje	Zmrznjeno	Ovčje	Konjsko
	meso (g)	meso (g)	meso (g)	meso (g)
Maj 1946	1.571	—	236	354
Junij 1946	1.787	—	218	391
Julij 1946	1.976	—	149	433
Avgust 1946	1.848	—	40	486
Maj 1948	4.166	129	389	478
Junij 1948	4.360	100	283	549
Julij 1948	4.537	50	394	583
Avgust 1948	3.812	50	275	589

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je v letu 1948 v primerjavi z istim obdobjem 1946. potrošnja vseh vrst narasla. Pripomniti pa je, da ni v številkah za goveje meso za leto 1946 zapadeno količina zaklane živine ki je bila uvožena. Splošni vtis je, da se potrošnja mesa še vedno dviga. Široke množice potrošnikov si ne morejo nareč privoščiti mesa zaradi razmeroma visokih cen. Podražitev mesa v primerjavi s predvojno dobo je mnogo nad povprečjem ki ga beležimo za ostalo blago. Med vsemi živili je le podražitev masla in sirarskih izdelkov večja od podražitve mesa. Kaže vsekakor, da so se cene mesa na drobno in na debelo ustavile na točki, ki je nekaj nad 80 krat višja v primerjavi z zadnjim predvojnim letom. To je razvidno iz naslednje razpredelnice o cenah na drobno:

	1. 1938 (povpr.)	10,76	1
Januar 1948	812	76	
Marec 1948	931	87	
Maj 1948	933	97	
Julij 1948	903	84	
Avgust 1948	909	84	

Glavna tržišča mesa za oskrbo Trsta so še vedno v Italiji. Značilno je, da so se začeli trgovci v zadnjem času obračati tudi na bolj oddaljena tržišča. Emilija nudi menda med vsemi italijanskimi tržišči zdaj najboljše pogoje, medtem ko so proizvodna tržišča severne Italije glede cen pod vplivom znatne potrošnje gosto naseljenih industrijskih mest.

V zadnjih časih so pričele prihajati v Trst tudi večje količine madžarske goveje živine. Spojili-ko, ki je prav zdaj v teku, bo celoten uvoz madžarske živine dosegel 1.200 glav. Znatno del te goveje živine je bil menda namenjen v Italijo, vendar so ga dodelili Trstu v okviru italijansko-madžarskih trgovinskih sporazumov, ker se italijanska veterinarska služba, kakor izvemmo, boji okužitev z afto. Živina nima vsekakor nikakršnih sledov okužitev. Kolikor nam je znano, se ta bolezen ni niti pojavila na Madžar-

MADŽARSKI IZVOZ

Madžarska je pričela zopet izvažati v znatnih količinah svoje poljedelske proizvode. Izvoz kmetijskih izdelkov je dosegel 20 odst. izvožene količine istega blaga v 1. 1938. Pred vojno so madžarski kmetijski izdelki predstavljali 60-70 odst. vsega izvoza, medtem ko znaša ta odstotek danes le 30-40 odst. Manjši je predvsem izvoz pšenice. Izvoz goveje živine kaže na stalnost, medtem ko je znatno narasel izvoz prašičev in sirarskih izdelkov. Izvoz fižola in stročnic je bil med letom 1948 5-krat večji od izvoza v letu 1938. Izvoz paradižnikov se je v istem letu podvojil v primerjavi z letom 1938. Madžarska vlada računa v vsekakor, da bo izvoz kmetijskih izdelkov kmalu dosegel predvojno raven.

IZVOZ SVEDSKE ŽELEZNE RUDE. Med letom 1948 je Švedska izvozila 11,5 milijonov ton železne rude. S tem se je izvoz švedske železne rude približal rekordnemu izvozu v letu 1938 (12,7 milijonov ton).

skem. Po kakovosti ni madžarska živina danes na višku, če jo primerjamo z ono, ki so jo uvažali pred vojno. Boljši je bil kontingent 300 volov, ki so ga uvozili na koncu leta 1948. Spedijske posle za uvoz madžarske živine vodi neki spediter, ki je dobro znan zaradi svojega delovanja na istem področju v Postojni in v Prestranku do izbruha zadnje vojne.

Pravkar je prvič v zgodovini Trsta prispela tudi mala pošiljka holandske živine simentalske pasme. Gre menda za nekaj poizkus, vendar je že na prvi pogled jasno, da ni baš Holandska naravno tržišče za oskrbo Trsta z mesom.

Kovine na svetovnem tržišču

SVINEC

Kakor je bilo že večkrat objavljeno, je cena svinca narasla v novembru v ZDA od 19,5 na 21,4 stotink dolarja za funt, v Angliji pa v začetku januarja od 112 na 123 funtov šterlingov za angleško tona. Podražitev je pripisovati velikemu povpraševanju po svinču na vsem svetu, zlasti pa v ZDA. Poročajo, da so ameriški uvozniki v zadnjih časih plačali celo 150 dolarjev za tona svinca, da bi privabili čim večje ponudbe.

V prvih osmih mesecih lanskega leta so ZDA, ki jo predstavljajo najvažnejše tržišče svinca, uvozile 135.400 ton svinca in 42.873 kr. t. svinčene rude. Največ kovine je prišlo v ZDA iz Kanade, Avstralije, Mehike in Perurja. Italija je izvozila v tem obdobju v ZDA nekaj nad 12.000 ton svinčene rude, Španija 1.653, Jugoslavija 1.026, Holandija pa 951. ton rude. Iz navedenih podatkov je razvidno, da ne igra evropska proizvodnja vsaj zaenkrat velike vloge na ameriškem tržišču; Amerika krije svojo potrošnjo svinca le za 20% z uvozom; doma pridelava 40% potrebnega svinca, za ostalih 40% pa se ameriška industrija zateka k pridelovanju podrtin.

Opazovalci menijo, da so se v zadnjem času že pojavila znamenja manjšega povpraševanja po svinču. V nekaterih primerih je prišlo že do pocenitve, odnosno do prilagoditve cen uradnemu tečaju svinca (21,5 st. dol za funt). To naj bi bilo odvisno od manjše potrošnje svinca s strani ameriške industrije in od splošnih tržnih razmer. Vendar ni pričakovati, da bi prišlo do ravnovesja med povpraševanjem in ponudbo svinca v prvi polovici tega leta. Med drugim so ZDA vskladile le za »strateške potrebe« 20.000 ton svinca od 70.000 t., kolikor ga nameravajo nakupiti do konca junija 1949. Takojšnje pocenitve svinca, ki je sicer poleg bakra sorazmerno najdražja kovina ni za pričakovati.

Proizvajalci svinca, zlasti Kanada in Avstralija, se zelo trudijo, da bi povečali svojo proizvodnjo: nasplošno pa primanjkuje je potrebnih industrijskih in prevoznih naprav za povečanje te proizvodnje. Nova ležišča svinca so odkrili v Grenlandiji, na Norveškem ter v Liberiji.

Pošiljka zmrznjenega argentinskega mesa (uvozili so ga doslej le 5 vagonov) ni doživela tržnega uspeha. Cena tega mesa je bila previsoka v primerjavi s svežim mesom in ni za vsakršno pripravo zaradi prevelike vsebine maščobe. Izkušnje pred vojno so pokazale, da se potrošnja zmrznjenega mesa razširi le, če to stane od 40-50 odst. manj kakor sveže blago.

Zivinoreja na angloameriškem področju STO-ja, ki je v glavnem usmerjena k pridobivanju mleka, ne more imeti pri oskrbi z mesom odločilne vloge niti vplivati na tržne cene. 5.000 glav goveje živine (od tega 4.000 krav mlekaric), 1.200 konj ter 4.000 prašičev je najvišje številčno stanje, ki bi ga področje zmoglo glede na krmilne možnosti; stvarno stanje se je zdaj precej približalo omenjeni višini.

Modra je zamisel živinskega sejma, ki bo odslej vsak tretji torek v Bazovici, zlasti za kupčije s plemensko živino; seveda ne moremo pričakovati nemogočih uspehov sprčo majhnega obsega Tržaškega ozemlja. Sežanski sejma, ki je bil pred vojno največji živalski trg na Primorskem, se je uveljavil, ker je lahko računal na ves Kras, na Vipavsko dolino in na Pivko, t. j. na področje, kjer so redili najmanj 100.000 glav razne vrste živine.

BAKER

Kljub stankam v ameriških rudnikih bakra je baker v zadnjem času beležil v ZDA šibkejšee cene. V treh tednih se je cena bakra na ameriškem tržišču znižala od najvišje dosežene točke 0,24 na 0,20 stotink dolarja za funt. Ameriška industrija skuša namreč omejiti potrošnjo bakra, da bi dosegla uravnoteženje med ponudbo in povpraševanjem. Trgovci se poleg tega boje, da bi predsednik Truman zopet uvedel maksimalne cene na baker in ostale osnovne surovine.

SVETOVNA PROIZVODNJA JEKLA

Po ameriških časopisnih vesteh je znašala med 1. 1948 proizvodnja jekla v 21 državah, ki so najvažnejše proizvajalke te surovine, 168 milijonov ton. Proizvodnja jekla v ZDA je narasla na 88,5 milijonov ton. Kljub večji proizvodnji jekla niso se zadovoljevale vse svetovne potrebe po jeklu. Proizvodnja jekla je v porastu zlasti v SZ in v ZDA. Industrija ZDA računa, da bo v letu 1949 proizvedla 92 milijona ton jekla.

Po podatkih sovjetskega ministrstva za metalurgijo je Sovjetska zveza znatno preokročila predvojno proizvodnjo jekla in je v tem pogledu po važnosti proizvodnje druga na svetu. V zadnjem predvojnem letu 1940 je Sovjetska zveza proizvedla okrog 18 milijonov ton jekla ter 15 milijonov ton surovega železa. Med letom 1948 je Sovjetska zveza proizvedla 27% jekla, 22% surovega železa ter 28% pločevine več kakor v letu 1947.

PODRAŽITEV ZIVEGA SREBRA

Špansko-italijanski koncern »Evropsko živo srebro« je sklenil zvišati izvozno ceno živega srebra za 14 dolarjev za steklenico. Odslej bo stala steklenica ž. srebra fco ladja v italijanskim in španskim pristaniščih 70 dolarjev.

Italijansko-španski koncern živega srebra je izvozil med letom 1948 povprečno 7.802 stotov živega srebra na mesec. Od tega je odpadlo na italijansko proizvodnjo 38,5%. V zadnjih časih se je proizvodnja živega srebra v Italiji znatno znižala. Družba Monte Amiata proizvaja zdaj le okrog 90-95 ton živega srebra na mesec v primerjavi z mesečnimi 120 do 140 tonami v obdobju januar-april 1. 1948.

TRŽNI PREGLED

RAZNA ŽIVILA

V prvih treh tednih leta 1949 ni tukajšnje tržišče beležilo znatnih novosti v cenah in v obsegu kupcij. Sploh so opazovalci mnenja, da ni v bližnji bodočnosti pričakovati znatnih izprememb. Tendence posameznih tržišč so se pričele razvijati v počasnem tempu.

Na ožjem tržaškem trgu se še vedno v občutni meri odražajo značilnosti italijanskega gospodarstva, ki pa je samo na mnogih področjih odvisno od mednarodnega trga. Dotok inozemskega blaga ublažuje prenapetost nekaterih cen. Trstu največkrat niso na izbira tržišča, ki bi mu nudila najboljše tržne pogoje, ker se mora pač prilagoditi (zaradi znanih gospodarskih obvez med VU in italijansko vlado), italijanskemu tržnemu sistemu.

Indeks cen na drobno v decembru beleži napredovanje v primerjavi z mesecem novembrom. Porast se nanaša le na živila (od 170,70 na 174,49), medtem ko je ostal indeks ostalih življenjskih potrebščin neizpremenjen.

ZIVINA

Proti pričakovanju se cene goveje živine na nekaterih tržiščih nagibajo navzgor. Ponudba je še vedno pod sezonsko povpreko. Vsekakor pa ni pričakovati večjih izprememb. Narasla je cena prašičkov za rejo.

Rovigo: vo i 370-390 lir za kg žive teže; krave 300-320; teleta 450-480. Prašiči rejni 370-390; prašiči do 100 kg 340-360. Kokoši 650-480; race 480-500; gosi 350 do 360; zajci 200-220.

Modena: Voli do 4 let 350 do 370, voli nad 4 leta I vrste 350-370, II 270-290; krave I vrste 350-370, II 210-240, III 160-180; biki 290-340. Prašički do 20 kg 480-500, nad 20 kg 470 do 490; prašiči do 50 kg 380 do 400, od 50 do 100 kg 410-430, od 100-120 kg 430-450; od 120-130 kg 450-470, nad 150 kg 470-490.

ZITARICE

Na bližnjih tržiščih žitaric vlada precejšnje mrtvilo. Gibanje cen je vsekakor zelo omejeno. Tendence cen je usmerjena zmereno navzgor ali navzdol, kar je pač odvisno od trenutnih lokalnih prilik.

Krepkejšee so cene dobrih vrst pšenice.

V Benečiji plačujejo za stot žitaric na debelo naslednje cene: pšenica I 10.000-10.400 lir, II 9.800 do 10.100, III 9.500-9.800; oves 4.100-4.600; ječmen 5.600-5.800; koruza 6.000-6.600.

OLIVNO OLJE

Vest, da bo Italija uvozila 400.000 stotov oljnega in semenkega olja, je znatno zmanjšala povpraševanje, vendar iztrajajo proizvajalci pri starih cenah. Kaže, da bo vsaj olivno olje boljše kakovosti ohranilo sedanje precej visoke kvotacije. V južni Italiji plačujejo na debelo olje prve vrste 670-700 lir/kg, olje dobre vrste 620-630, o'je II vrste 610-615 lir. Najslabše vrste kvotirajo ne manj kot 500 lir za kg.

MLEČNI IZDELKI

Cene sirarskih izdelkov so ostale neizpremenjene. Kljub manjši proizvodnji je maslo pocenilo zaradi povečanega uvoza tega blaga iz inozemstva. V Lombardiji plačujejo kg masla na debelo do 1.050 lir za kg; parmezanski sir do 530, emmentha' do 600 lir. Približno enake cene se beležijo tudi na ostalih tržiščih; na tržaškem tržišču so cene mlečnih izdelkov kot običajno nekoliko višje.

Izdaja: Založba »Gospodarstva« Odgovarja: Dr. Oblak Stanislav Tiska »Zadružna tiskarna« v Trstu

AvtoBUSNO podjetje F. ZACCARIA
Trst, ulica Moreri 7 - tel. 7109

AvtoBUSNA postaja Trst - Biljeterica št. 3 - tel. 5125

ODHOD IZ TRSTA
Novigrad 6.30 (ob delavnikih), 8.00 (ob nedeljah). Reka 7.00. Ljubljana-Postojna 7.00. Portorož 12.30, 19.45. Buje 6.30, 16.30. Koper 6.30, 12.30, 16.30, 19.45.

PRIHOD V TRST

Novigrad 19.00 (ob delavnikih), 19.15 (ob nedeljah). Reka 18.00. Ljubljana-Postojna 18.30. Portorož 9.00, 9.30, 11.00, 18.45, 19.00. Buje 9.30, 11.00. Koper 9.00, 9.30, 11.00, 11.30, 18.45, 19.00, 19.30.

Proga Koper-Sežana

Ohod iz Kopa ob 8.10 in ob 12.30.

Prihod v Koper ob 12.00 in ob 17.30.

Proga Sežana-Koper

Ohod iz Sežane ob 8.00 in ob 14.00.

Prihod v Sežano ob 10.30 in ob 17.00.

PRIMERJAVA CEN NA SVICARSKEM TRGU AVTOMOBILOV

Na mednarodnem avtomobilskem trgu je zdaj v teku huda konkurenca med evropskimi proizvajalci, kakor so Francija, Anglija in Italija. Vse kaže, da Italija proizvaja svoje avtomobile v primerjavi z ostalimi deželami pod najtežjimi pogoji in to kljub manjšim mezdam. Iz tehničnega vidika je avtomobilska industrija v vseh državah zapadne Evrope dospela na približno isto stopnjo in se razlikuje v glavnem le po kakovosti materiala. Prednost italijanskih manjših avtomobilov je še vedno v manjši porabi goriva, kar krije kolikor toliko nekatere ostale komanjkljivosti.

Za primerjavo cen avtomobilov je najprimernejši švicarski trg. Svica nima namreč lastne avtomobilске industrije in ni izvedla nikakršnih zaščitnih ukrepov proti inozemski industriji. Inozemska industrija se zaradi tega udeležuje na švicarskem tržišču pod približno istimi pogoji.

Italijanski Fiat 500 (Topolino B) prodajajo v Svici po 5.200 švicarskih frankov (okrog 850.000 lir po tečaju lire v Svici). Cena tega proizvoda je sorazmerno približno enaka cenam nekoliko večjih avtomobilov, kakor so Renault (760 kub. cm), ki stane 5.950 švic. fr. in Morris Minor (918), ki se prodaja po 6.900 švic. fr. Za avtomobile srednjega tipa veljajo v Svici naslednje cene.

Simca 8 (1100)	7.700 švic. fr.
Fiat 1100	8.500 švic. fr.
Citroen 11 (1511)	8.750 švic. fr.
Peugeot 202 (1133)	6.850 švic. fr.
Austin 40 (1200)	8.900 švic. fr.
Vauxhall 12 (1442)	8.900 švic. fr.
Fiat (1500)	11.900 švic. fr.
Jowett (1486)	14.900 švic. fr.
Lancia Ardea	12.500 švic. fr.
Lancia Aprilia	14.800 švic. fr.

Velike razlike so pri cenah večjih avtomobilov: Alfa Romeo (2500) stane 38.000 švic. fr. (okrog 4,1 milijona lir po sedanem tečaju tira-svicarski frank), to je trkrat toliko kakor na pr. avtomobil Studebaker.

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD

ADRIJA-EXPRESS

TRST — ULICA FABIO SEVERO ŠT. 5b — TRST

TELEFON 29-2-43

FRANJO RUPENA & Co

d. z. o. z.

Uvoz - Izvoz

TRST — VIA UDINE 15 - TEL. 86-48

Trgovina na debelo z vsakovrstnim lesom, premogom, ogljem, drovni za kurjavo

Zaloga vina

Avtoprevoznništvo

SOC. AN. FABBRICA ACCUMULATORI - MILANO

D. D. TOVARNA AKUMULATORJEV - MILANO

Baterija vseh prednosti

R. E. D. A. T. A. M. VIGOR

ROVINSKI USMERJEVALCI WESTINGHOUSE ZAVORE IN SUHE ŠLOPKE - OPREMA AVTOMOBILE - TEHNIČNE POTREBNOSTI

TELEFON 54-20

TRST, UL. FABIO SEVERO

ZADRUGA PRODAJALCEV MLEKA

prodaja

PRISTNO PASTERIZIRANO

MLEKO S 3% MAŠČOBE

Trst - Ulica Ginnastica 1/III

BORZA

VALUTE V MILANU

	7-1	20-1	Min.	Maks.
Funt šterling	9.300	9.350	9.300	9.400
Nano'eon	7.300	7.300	7.250	7.400
Do'ar	660	660	645	665
Francoski frank	130	128	128	130
Svicar ki frank	167	167	164	169
Funt št. papir	1.950	1.960	1.950	1.970
Avstrijski šiling	17	19	16	19
Z'ato	1.060	1.120	1.060	1.120

BANKOVCI V ZURICHU

	dne 18. januarja 1949		
ZDA	3.96	Bel'gija	7,35
Anglija	11,90	Ho'andska	76,—
Francija	0,78	Sved'ka	80,—
Italija	0,67	Pa'estina	9,50
Avstrija	10,75	Sp'ani'a	11,—
Cehoslovaška	0,90	Argentina	42,—

VREDNOSTNI PAPIRIJI V TRSTU

	7-1	20-1	Min.	Maks.
Južna železnica	2.588	2.960	2.588	2.960
Splošne zavarov.	10.075	9.750	8.730	10.075
Assicuratrice	1.035	1.375	1.020	1.400
Riun. adr. sic.	2.370	2.750	2.340	2.750
Jero imiž	1.470	1.700	1.470	1.700
I tra-Trsta	700	700	700	700
I ošin	5.150	5.150	5.150	5.150
Martino'ič	1.150	1.150	1.150	1.150
Premuda	3.765	3.765	3.765	3.765
Tripkovič	5.925	6.850	5.925	6.850
Openski tram	1.020	1.020	1.020	1.020
Terni	517	585	517	585
ILVA	284	321	284	321
Zdr. iad. iadi	274	365	274	365
Ampelea	300	300	300	300
Arrigoni	320	320	320	320
So'ke cementarne	135	—	135	135